

Bilans nastrojów społecznych w pierwszym kwartale

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W naszych badaniach wskaźnikami nastrojów społecznych są m.in. oceny i prognozy sytuacji gospodarczej i politycznej w Polsce, a także poziomu życia respondentów i ich rodzin oraz kondycji zakładów pracy, w których pracują ankietowani. Aby syntetycznie oddać dynamikę zmian nastrojów, ich bilans kwartalny prezentujemy w postaci średnich ocen na pięciopunktowej skali od -2 do +2. Wyniki dotyczące pierwszego kwartału 2021 roku zestawiamy z wynikami z pierwszego kwartału 2020 roku¹. Na wstępie warto też dodać, iż ubiegłoroczne marcowe badanie odbyło się jeszcze przed ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii, ale ostatnie wywiady przeprowadzane były w trakcie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, gdy światowa epidemia koronawirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19, stawała się coraz bardziej bezpośrednim zagrożeniem także dla Polaków.

SYTUACJA POLITYCZNA

Wartości średnich ocen aktualnej sytuacji politycznej oraz dotyczące jej rozwoju przyjmowały w pierwszym kwartale 2021 roku wartości ujemne, co jest efektem wyraźnej przewagi odsetków ocen negatywnych nad pozytywnymi². Jednocześnie jednak przez cały kwartał średnie wartości wskaźnika przewidywania rozwoju sytuacji politycznej w ciągu roku od momentu badania były istotnie statystycznie wyższe niż średnie ocen sytuacji aktualnej, co jest efektem tego, że największą frakcję wśród ankietowanych przez cały kwartał stanowili przekonani, że w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce nie zmieni się.

W pierwszym kwartale 2021 roku zarówno oceny, jak i prognozy sytuacji politycznej w kolejnych miesiącach, nie zmieniały się istotnie statystycznie, jednocześnie były znacząco gorsze niż notowane w pierwszym kwartale 2020 roku. Warto tu przypomnieć, iż do istotnej statystycznie poprawy ocen

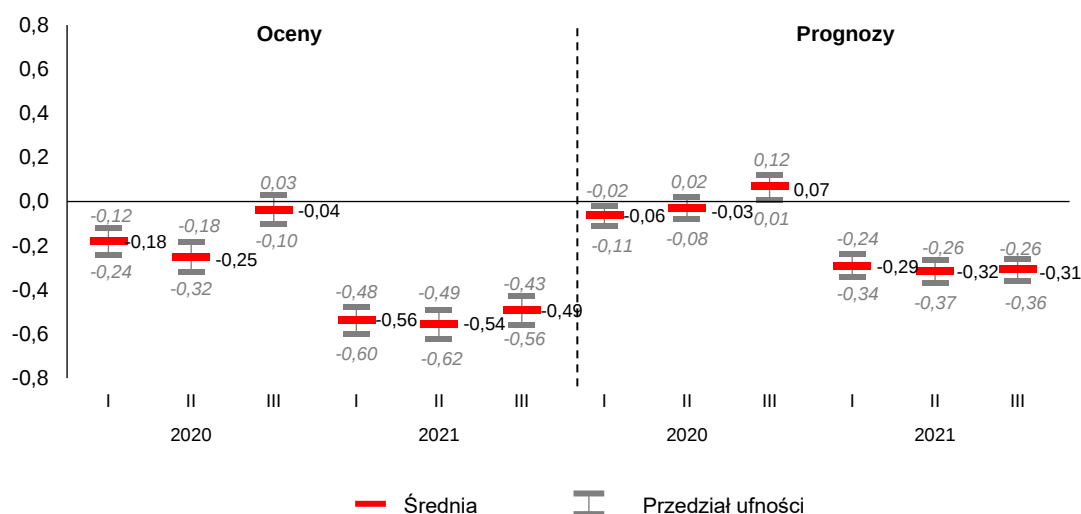
¹ Prezentowane dane pochodzą z badań „Aktualne problemy i wydarzenia” realizowanych od stycznia do marca 2020 roku i od stycznia do marca 2021 roku.

² Zob. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w marcu”, marzec 2021 (oprac. M. Gwiazda).

sytuacji politycznej w kraju i nieznacznej poprawy prognoz jej rozwoju w marcu 2020 roku prawdopodobnie przyczyniło się chwilowe złagodzenie sporów politycznych, którego znakiem mogło być niemal jednomyślne przyjęcie przez parlament Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

CBOS

RYS. 1. Sytuacja polityczna w Polsce w pierwszym kwartale

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

SYTUACJA GOSPODARCZA

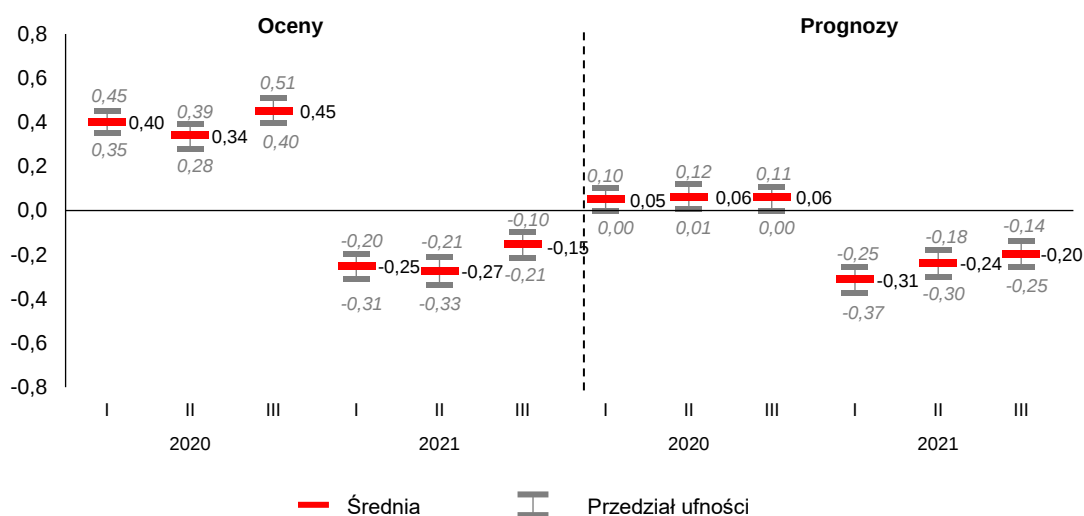
W pierwszym kwartale 2021 roku średnie ocen sytuacji gospodarczej przyjmowały wartości ujemne, co jest wyrazem znaczącej przewagi ocen negatywnych nad pozytywnymi³. Marcowy spadek odsetka ocen negatywnych przy minimalnym wzroście odsetka ocen pozytywnych skutkuje poprawą średniej ocen na granicy błędu statystycznego. Na podobnym poziomie utrzymywały się też średnie dotyczące prognoz kondycji polskiej gospodarki w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy – przy czym w przypadku przewidywań widać w ciągu tego kwartału nieznaczny trend wzrostowy, mimo iż przez cały kwartał więcej badanych wyrażało pesymizm niż optymizm w tej kwestii.

³ Por. przypis 2.

Zarówno oceny, jak i prognozy sytuacji gospodarczej, były w pierwszym kwartale 2021 roku znacznie gorsze niż w pierwszym kwartale roku 2020 (przed ogłoszeniem stanu epidemii), kiedy to w ocenach sytuacji gospodarczej zdecydowanie silniej wyrażane było zadowolenie niż niezadowolenie, a w prognozach odnoszących się do sytuacji gospodarczej mocniej wyrażany był optymizm niż pesymizm.

CBOS

RYS. 2. Sytuacja gospodarcza w Polsce w pierwszym kwartale

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

POZIOM ŻYCIA

Oceny poziomu życia respondentów i ich rodzin w pierwszym kwartale 2021 roku pozostawały stabilne. Mimo iż, podobnie jak przed rokiem, oceny pozytywne zdecydowanie dominowały nad negatywnymi⁴, to ich tegoroczne średnie są znacząco niższe niż w pierwszym kwartale 2020, ostatnim przed ogłoszeniem stanu epidemii.

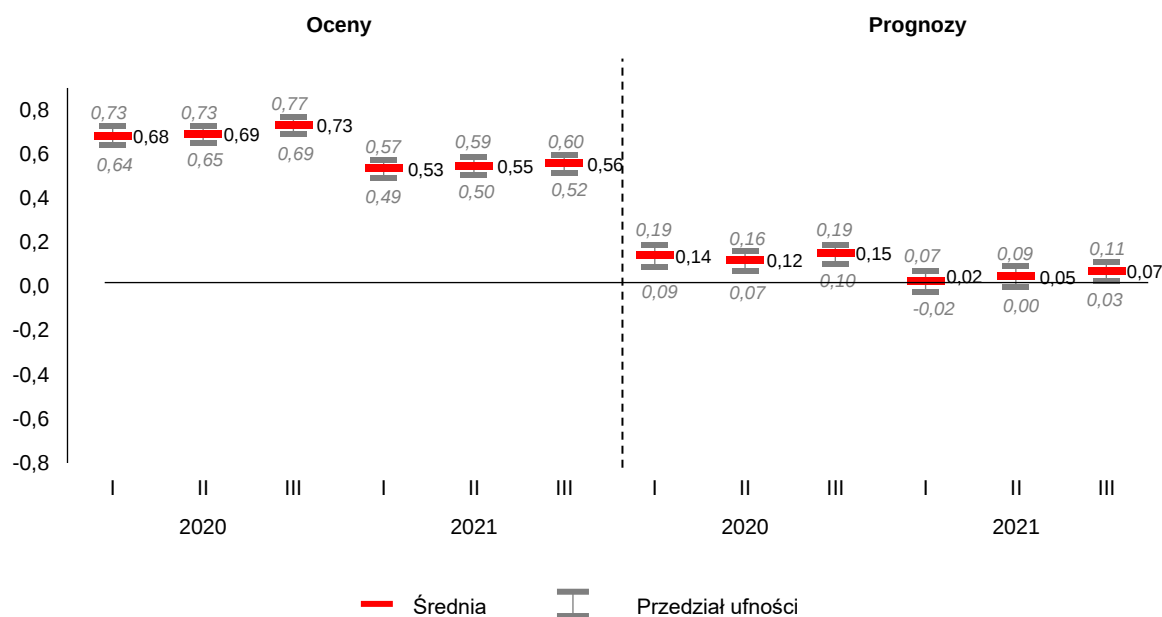
W przewidywaniach dotyczących poziomu życia respondentów i ich rodzin w pierwszym kwartale 2021 roku, tak jak przed rokiem, silniej artykułowany był optymizm niż pesymizm. O ile jednak tegoroczna styczniowa wartość tego wskaźnika była istotnie niższa niż przed rokiem, to minimalna

⁴ Por. przypis 2.

poprawa prognoz w lutym i w marcu skutkuje tym, że ich średnie wartości osiągnęły ubiegłoroczny poziom (różnice nie są istotne statystycznie). Warto też dodać, iż znacząco niższe wartości średnich w przypadku przewidywań poziomu życia niż ocen sytuacji aktualnej wynikają z faktu, iż większość badanych sądzi, że za rok im i ich rodzinie będzie się żyło tak samo jak w momencie badania.

CBOS

RYS. 3. Poziom życia respondentów i ich rodzin w pierwszym kwartale

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

W pierwszym kwartale 2021 roku średnie ocen sytuacji bieżącej w zakładach pracy cechował nieznaczny trend wzrostowy. Z podobnym zjawiskiem mieliśmy do czynienia także w ubiegłym roku. Jednocześnie, pomimo ogólnie wyraźnej przewagi odsetków ocen pozytywnych nad negatywnymi⁵, tegoroczne średnie ocen są znacznie niższe niż przed rokiem (jeszcze przed ogłoszeniem stanu epidemii). Prognozy dotyczące sytuacji w zakładach pracy w ciągu roku od momentu badania były natomiast tylko nieznacznie gorsze niż w pierwszym kwartale 2020 roku i generalnie optymizm przeważał w nich nad pesymizmem. Warto też dodać, iż znacząco niższe wartości średnich

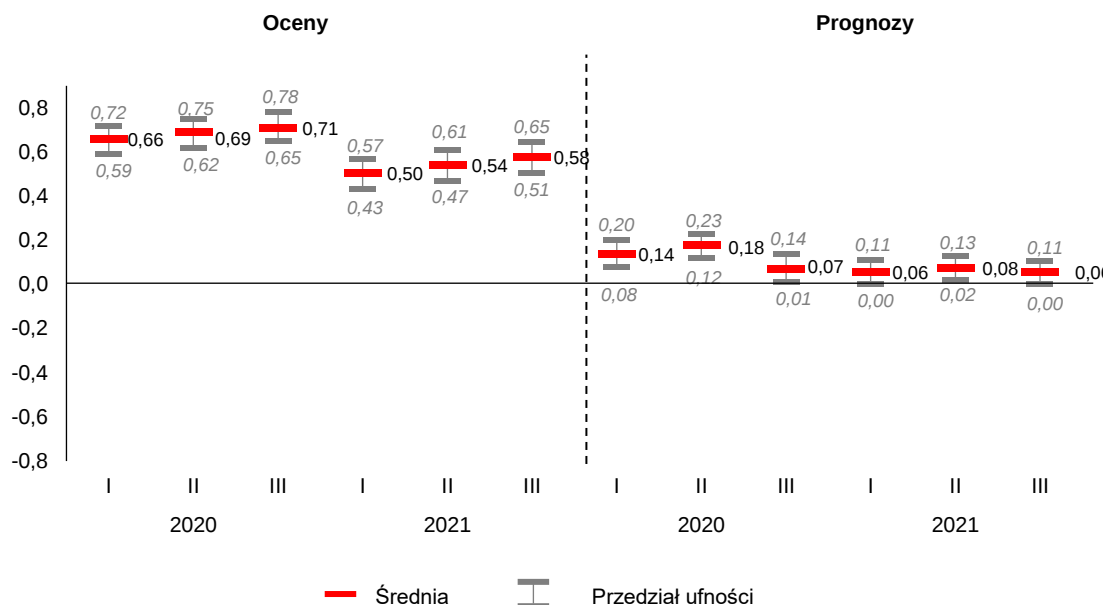
⁵ Zob. komunikat CBOS „Nastroje na rynku pracy w pierwszej dekadzie marca”, marzec 2021 (oprac. B. Badora).

w przypadku przewidywań sytuacji zakładów pracy niż ocen sytuacji aktualnej wynikają z faktu, iż większość pracujących zarobkowo badanych sądzi, że za rok sytuacja ich zakładów pracy będzie taka sama jak w momencie badania.

CBOS

RYS. 4. Sytuacja w zakładach pracy respondentów w pierwszym kwartale

ODPOWIEDZI OSÓB AKTYWNYCH ZAWODOWO

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od -2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od -2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

W pierwszym kwartale 2021 roku pozytywne wartości osiągnęły tylko wskaźniki dotyczące sytuacji osobistej oraz zakładów pracy (dotyczy to zarówno ocen bieżących, jak i prognoz na najbliższy rok). Negatywnie oceniany i prognozowany był natomiast wymiar ogólnokrajowy, zarówno w odniesieniu do obszaru polityki, jak i gospodarki. W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego znacząco pogorszyły się oceny sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce, poziomu życia respondentów i ich rodzin oraz sytuacji w zakładach pracy. Wyraźnie pogorszyły się także prognozy dotyczące sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy.

Opracowała

Barbara Badora